

Izvještaj o radu Muzeja Slavonije u Osijeku /s osobitim obzirom na rad u godini 1951./

Počeci ovog muzeja sežu u prošle stoljeće. Godine 1877., dakle prije 75 godina, osnovan je u Osijeku muzej na inicijativu gradjanina Franje Sedlakevića. On je svoju zbirku novaca, arheoloških predmeta i predmeta umjetničkog obrta poklonio gradu Osijeku sa željom, da taj njegov dar bude temelj, na kojemu će se dalje razvijati gradski muzej. - Prvi kustos bio je profesor klasične filologije Andrija Kodrić. Sakupljačkom inicijativom docnijeg dugogodišnjeg kustosa, također klasičnog fileloga, prof. Vjekoslava Celestina, te inicijativom numizmatičara i strastvenog sakupljača starina, Osječanina C.F.Nubera, muzej se stalno obogaćivao. Obogaćivao se i značajnim poklonima ~~mnjgkixx~~ i drugih osječkih ljubitelja starina.

Kako je kustos Vj. Celestin naročitu pažnju obratio na rimske arheološke nalaze i njih sakupio u muzeju, arheološki odio muzeja postao je najveći i najznačajniji. Spašeni su u muzej mnogi rimski kamenovi, sarkofazi, are, nadgrobne stele, stupovi, kipovi, koji su razasuti ležali po donjogradskim kućama i baštama. Pronalazilo se i dosta kamenih spomenika u temeljima starih zgrada. Prof. ~~KIKŠIK~~ Celestin je ujedno bio tako reći prvi iza Katančića koji je stručno obradio te spomenike stare Murge i mnoge priloge o tome objelodanio u Vijesniku arheološkog društva u Zagrebu.

Arheološki odio muzeja dakle predstavlja dragocjenu zbirku za proučavanje prošlosti rimskog pograničnog grada Murse.

Darežjlivošću numizmatičara C.F.Nubera sabrana je i značajna numizmatična zbirka predrimskih, rimskih, bizantinskih i sredovječnih novaca, a ta zbirka sadrži i mnogobrojne značajne medalje.

Gradski muzej u Osijeku pod 40-godišnjim rukovodstvom prof. Celestina lijepo je napredovao, te je svoju sakupljačku djelatnost proširio i na prethistorijske iskopine, zatim na arhivalija, osječka ohalija, te na umjetnički i umjetničko-obrtnički materijal. Muzej je tada još uvijek bio malen u poredjenju s današnjim, ali je bio značajan za lokalnu historiju grada Osijeka.

Položaj kustosa je u ono doba /tj. krajem prošlog i početkom ovog stoljeća/ bio vrlo težak, kako se iz arhiva muzejskog vidi. Prvo zbog toga što je grad slabo dotirao muzejsku ustanovu, i, drugo, što mu nije pronašao kroz niz godina pogodne prostorije. Kustos prof. Celestin je u 40 godina svega službovanja morao sa cijelim muzejskim inventarom seliti 13 puta! Tek god. 1933. dodijeljene su muzeju donekle pogodne prostorije na drugom katu jedne osječke dvokatnice.

Godine 1941. muzeju su pritjecali mnogi novi predmeti za njegove zbirke iz konfiskacija tadanjih vlasti. Kako nikakve organizacije u tom poslu nije bilo, muzej je primao mnoge predmete bez ikakvih podataka.

Za vrijeme okupacije muzej je zbog naredjenja njemačke vojske morao unutar dvokatnice, u kojoj je bio smješten, da seli u nekoliko navrata iz II. kata u I. kat i odatle u prizemlje. Zbog toga nikakav se rad nije mogao organizirati.

Velike je bile obogaćenje muzeja ^{od} godine 1945. ano. Kako je bila organizirana Komisija za čuvanje spomenika kulture, osječki su muzealci radeći kao članovi Komisije imali zadatak, da iz konfiskovanih osječkih kućanstava kao i iz konfiskovanih slavenskih dveraca spasu sav materijal, koji će vrijediti za proučavanje prošlosti Osijeka i Slavonije.

Taj sakupljački rad osječkog muzeja, (koji se u međuvremenu prozvao "Muzejom Slavonije") trajao je do godine 1948. Uglavnom. Tek otada moglo se pristupiti sredjivanju materijala.

Godine 1946. GNO u Osijeku predao je muzeju, koji je znatno narasao materijalom, staru zgradu magistata u tvrđji. U jesen iste godine već su zbirke bile nanovo postavljene i otvorene za javnost. Tu je u prizemlju bila postavljena numizmatička zbirka, xixx arheološka, cehevska, grada Osijeka, umjetničke- obrtnička i etnografska.

Godine 1948. počele se s reorganizacijom unutar znatno obogaćenog muzeja. Najprije je sortirana muzejska biblioteka/kojoj su priključene knjige iz konfiskacija, zatim biblioteka velepovačkog dverca i biblioteka stare klasične gimnazije u Osijeku/. Inventarisanje se vrši po sistemu koji imade

Gradska biblioteka u Zagrebu. Desada je inventirano preko 5.000 knjiga.

Zatim se pristupilo inventiranju slika prema načinu kako se inventiraju slike u Galeriji slika u Zagrebu. Na temelju proučenog galerijskog materijala pristupilo se godine 1950. (po treći puta) postavljanju male galerije ~~eksternih~~ uljenih slika s temom "Sto godina osječkog slikarstva".

Namještaj koji je deprenljen iz sašvenksih dvoraca morao je najprije biti restauriran, zatim proučen i inventiran prema uputama dobivenim iz Muzeja za umjetnost i obrt u Zagrebu. U decembru 1951.g. otvoren je na I.katu muzejske zgrade odio namještaja s temom "Stilski razvoj namještaja od kasne renesanse do na prag evoga stoljeća."

U slavu 10.godišnjice narednog ustanka predao je GNO u Osijeku muzeju na raspelaganje jednu malu zgradu u gornjem gradu, da bi se tamo otvorila izložba dokumenata iz Narodno-oslobodilačke borbe. S materijalom, koji je muzej već otprije sakupio i s materijalom, koji su drugovi borci otstupili, i uz njihovu pomoć, u srpnju prošle godine bilo je svečano otvorenje toga odjela.

Od 1945.g. amo muzejski kolektiv ne propušta nijednu priliku, da kontroliše radove na terenu, te je već mnogo arheološkog materijala prigedice preneseno u muzej, na pr. veliki rimski kameni sa rkefag, 2 kamene plastike iz rimskog vremena, keramike, stakla, opeka, brončanih predmeta i dr. Bilo je nalaza i iz prethisterije i iz srednjega vijeka.

Od 1950.godine unašaju se svi arheološki podaci na veliku mapu grada Osijeka, a namjerava se taj rad upotpuniti podacima iz stare muzejske arhive i ~~iz~~ biljež^{Barana} iskapanjima u starim osječkim novinama.

Od 1945.g. amo počele se i s etnografskim istraživanjem Slavonije po odredjenom planu, po kome je desada proučena Baranja i jedan dio Valpevštine. Taj rad vodit će dalje stručnjak-etnograf, koji je nedavno dodijeljen muzeju.

Muzej je desada štampao ove publikacije:

1/Godine 1936. Zbornik Arheol. kluba Mursa/uz pomoć kluba/;

2/Vodič kroz osječki gradski muzej od dra F.Buntaka /uz pomoć ^{kluba} "Murse"/g. 1940.

3/Osječki Zbornik, I. sv. godine 1942.

4/Osječki Zbornik, II/III. sv. godine 1948.

5/Katalog za izložbu slika "Sto godina osječkog slikarstva", g. 1950.

U ovoj godini djelatnost muzeja razvit će se u tri osnovna pravca.

A/Postavit će se nove galerije slika u nevedodijeljenim prostorijama u bivšoj zgradi Obl. NO-a /u 2 prostorija/

B/Inventirat će se sav etnografski materijal/prema uputama dobivenim iz Etnografskog muzeja u Zagrebu/ i eventualno izložiti.

C/U slavu 75-godišnjice muzeja učinit će se sve pripreme za štampanje IV. sv. Zbornika.

Prosvjetna funkcija muzeja sastoji se nesamo u vođenju posjetilaca kroz muzejske zbirke, već i u objavljivanju članaka o svome radu putem novina i radija. Uz to muzej pomaže sve intelektualne radnike svojom bogatom bibliotekom i hemeretekom, a studentima pruža mogućnost da proučavaju zbirke.

Antoni